

Міністерство освіти і науки України
Придніпровська державна академія фізичної культури і спорту

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії,
професор

В.Г.Савченко

2019 р., наказ № 35-рп

Програма
фахового випробування «Теорія і методика спорту»
для здобуття ступеня «Бакалавр» на основі ОКР «Молодший спеціаліст» з
спеціальності 017 «Фізична культура і спорт»

Дніпро - 2019

Програма фахового випробування для вступу на навчання до Придніпровської державної академії фізичної культури і спорту з метою здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» на основі освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст» складена на основі навчальної програми програмно-орієнтованої дисципліни «Теорія і методика фізичного виховання», що викладається відповідно до робочого навчального плану комунального спеціалізованого навчального закладу спортивного профілю «Дніпропетровське вище училище фізичної культури» Дніпропетровської обласної ради» в об'ємі 216 годин.

Програма фахового випробування має за мету допомогти вступникам при підготовці до фахового випробування. В програмі визначені вимоги до рівня знань, умінь та навичок вступників, запропоновані критерії оцінки відповідей на фаховому випробуванні, рекомендовані літературні джерела.

РОЗДІЛ I. ЗАГАЛЬНІ ОСНОВИ “ТЕОРІЇ І МЕТОДИКИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ”

Тема 1.1. Загальна характеристика теорії і методики фізичного виховання

Предмет і структура курсу “ТМФВ”. Вихідні поняття теорії і методики фізичного виховання. Джерела та етапи розвитку теорії і методики фізичного виховання.

Студенти повинні: *знати* важливість вивчення курсу “ТМФВ”; що є об’єктом і предметом вивчення теорії і методики фізичного виховання; етапи розвитку теорії і методики фізичного виховання як науки.

Тема 1.2. Загальні теоретичні основи системи фізичного виховання

Передумови становлення національної системи фізичного виховання. Мета, завдання і загальні принципи системи фізичного виховання. Умови функціонування системи фізичного виховання.

Студенти повинні: *знати* фактори, що обумовлюють виникнення та розвиток фізичного виховання; основні напрями функціонування фізичного виховання у суспільстві; мету та завдання фізичного виховання.

Тема 1.3. Засоби фізичного виховання

Загальні засоби фізичного виховання. Техніка фізичних вправ. Характеристика рухових дій. Класифікація фізичних вправ. Зміст і форма фізичних вправ.

Студенти повинні: *знати*, чому фізична вправа є основним засобом фізичного виховання; які фактори визначають дію фізичних вправ; що лежить в основі класифікації фізичних вправ; чим характеризуються зміст і форма фізичних вправ.

Тема 1.4. Техніка фізичних вправ та її характеристика

Основа техніки. Основна ланка техніки. Деталі техніки. Просторові, силові, ритмічні характеристики.

Студенти повинні: *знати*, що розуміється під технікою фізичних вправ; особливості просторових, часових, просторово-часових, силових і ритмічних характеристик.

Тема 1.5. Методи фізичного виховання

Загальна характеристика методів та їх класифікація. Загальні вимоги до їх вибору.

Студенти повинні: *знати* характеристику понять: «метод», «методичний прийом», «методичний підхід», «методичний напрям»; класифікацію методів, що застосовуються при навчанні руховим діям; у чому полягає відмінність методів ігрового, змагального та колового тренування.

Тема 1.6. Принципи і формування особистості в процесі фізичного виховання

Принципи побудови процесу фізичного виховання. Направлене формування особистості в процесі фізичного виховання.

Студенти повинні: *знати* зміст найбільш важливих методичних принципів; основні елементи технології виховної діяльності; суть методів виховання.

Тема 1.7. Основи теорії навчання рухових дій

Шляхи розвитку теорії навчання рухових дій.

Студенти повинні: *знати* теорію навчання рухових дій та шляхи її розвитку; що таке викладання навчання; дидактичні принципи навчання рухових дій.

Тема 1.8. Основи методики навчання рухових дій

Теорія побудови рухів і теорія біологічної активності, що розкривають закономірності управління руховими діями. Особливість процесу навчання. Характеристика рухових умінь, навичок та закономірності їх формування.

Студенти повинні: *знати* теорію побудови й управління рухами по М.О.Бернштейну; етапи навчання рухових дій і мету на кожному етапі; що таке рухова навичка; характерні особливості навички; перехід уміння у навичку; значення рухових навичок.

Тема 1.9. Навантаження і відпочинок як взаємопов'язані компоненти виконання фізичних вправ

Сторони фізичного навантаження. Обсяг фізичного навантаження. Різновиди відпочинку залежно від його тривалості. Негативна дія надмірного фізичного навантаження.

Студенти повинні: **знати** поняття «фізичне навантаження»; сторони, що має фізичне навантаження; фактори, які діють на інтенсивність навантаження; показники, що визначають обсяг навантаження; різновиди відпочинку залежно від його тривалості; негативну дію надмірного фізичного навантаження.

РОЗДІЛ II. РОЗВИТОК ФІЗИЧНИХ ЯКОСТЕЙ

Тема 2.1. Загальна характеристика фізичних якостей

Прояв фізичних якостей у руховій діяльності людини. «Перенесення» фізичних якостей. Характеристика поняття «методика».

Студенти повинні: **знати** визначення фізичних якостей; явище взаємозв'язку між фізичними якістьями; три види перенесення фізичних якостей; схему побудови алгоритму методики розвитку фізичних якостей.

Тема 2.2. Основи методики розвитку силових якостей

Загальна характеристика сили. Різновиди силових якостей. Режим роботи м'язів. Засоби і методи розвитку силових якостей.

Студенти повинні: **знати** визначення поняття «сила», як фізичної якості людини; різновиди силових якостей; режими роботи м'язів; фактори, що обумовлюють силові спроможності людини; групи вправ, які застосовуються для розвитку сили.

Тема 2.3. Основи методики розвитку швидкості

Загальна характеристика швидкості. Швидкість рухових реакцій. Швидкість поодиноких рухів. Темп необтяжених рухів. Вікова динаміка природного розвитку швидкості. Засоби і методи розвитку швидкості.

Студенти повинні: **знати** визначення поняття «швидкість», як фізичної якості людини; різновиди швидкості; фактори, що обумовлюють швидкісні можливості людини; алгоритм методики розвитку простої і складної рухової реакції.

Тема 2.4. Основи методики розвитку витривалості

Загальна характеристика витривалості. Фактори, що обумовлюють витривалість людини. Вікова динаміка природного розвитку витривалості. Засоби і методи розвитку витривалості.

Студенти повинні: **знати** поняття: «загальна витривалість», «швидкісна витривалість», «силова витривалість»; засоби, які найбільш ефективні для їх розвитку.

Тема 2.5. Основи методики розвитку гнучкості

Загальна характеристика гнучкості. Фактори, що обумовлюють прояв гнучкості. Вікова динаміка природного розвитку гнучкості. Засоби і методи розвитку гнучкості.

Студенти повинні: **знати** поняття «гнучкість», як фізичної якості людини; фактори, що обумовлюють прояв гнучкості; методичні особливості розвитку гнучкості в єдності з вирішенням інших педагогічних завдань в одному занятті; особливості методики розвитку гнучкості в системі суміжних занять.

Тема 2.6. Основи методики розвитку координації

Загальна характеристика координаційних здатностей. Фактори, що обумовлюють прояв координаційних здатностей. Вікова динаміка природного розвитку координаційних здатностей. Засоби і методи розвитку координаційних здатностей.

Студенти повинні: **знати** визначення координаційних здатностей і видів їх проявів; особливості методики розвитку координаційних здатностей.

Тема 2.7. Методичні рекомендації до попередження травм у процесі фізичної підготовки

Організаційні недоліки. Рекомендації для попередження травм.

Студенти повинні: **знати** помилки під час розвитку фізичних якостей.

Тема 2.8. Контроль за розвитком фізичних якостей

Контроль за розвитком сили, швидкості, витривалості, гнучкості, координаційних здатностей.

Студенти повинні: **знати** приклади тестів для контролю за розвитком фізичних якостей.

Тема 2.9. Розвиток силових якостей і м'язової маси в культуризмі

Загальна характеристика культуризму. Основні засоби підготовки культуристів. Вправи для розвитку різних груп м'язів.

Студенти повинні: *знати* у чому полягають особливості методики підготовки культуристів.

РОЗДІЛ III. ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ЗАНЯТЬ

Тема 3.1. Загальна характеристика форм організації занять та теоретичне обґрунтування структури занять у фізичному вихованні

Зміст, форма, система занять. Структурні завдання побудови заняття.

Студенти повинні: *знати* теоретичне обґрунтування структури занять у фізичному вихованні; взаємозв'язок форм зміни працездатності і структури частин заняття.

Тема 3.2. Урочні форми організації занять у фізичному вихованні

Ознаки, типова структура уроку. Класифікація занять урочного типу.

Студенти повинні: *знати* типову структуру уроку; основні правила побудови уроку.

Тема 3.3. Основні правила побудови підготовчої частини уроку

Тривалість. Порядок виконання рухових дій. Методи організації учнів.

Студенти повинні: *знати* завдання, які вирішуються у підготовчій частині уроку; методи організації учнів у підготовчій частині уроку.

Тема 3.4. Основні правила побудови основної частини уроку

Тривалість. Порядок виконання рухових дій. Методи організації учнів.

Студенти повинні: *знати* завдання, які вирішуються в основній частині уроку; методи організації учнів у основній частині уроку.

Тема 3.5. Основні правила побудови заключної частини уроку

Тривалість. Порядок виконання рухових дій. Методи організації учнів.

Студенти повинні: *знати* завдання, які вирішуються в заключній частині уроку; методи організації учнів в заключній частині уроку.

Тема 3.6. Загальна характеристика занять позаурочного типу

Класифікація занять фізичними вправами позаурочного типу.

Студенти повинні: *знати* особливості занять фізичними вправами позаурочного типу і їхню класифікацію; методику проведення фізкультхвилинки, рухливої перерви, рухливих ігор в групі подовженого дня, спортивного свята.

РОЗДІЛ (модуль) IV. ПЛАНУВАННЯ, КОНТРОЛЬ І ОБЛІК У ПРОЦЕСІ ЗАНЯТЬ ФІЗИЧНИМИ ВПРАВАМИ

Тема 4.1. Поняття про планування, його види і зміст

Умови складання плану. Загальне і часткове планування. Перспективне, поточне, оперативне планування.

Студенти повинні: *знати* характеристику планування в процесі занять фізичними вправами; види планування залежно від роботи, що здійснюється; види планування залежно від термінів дії.

Тема 4.2. Поняття контролю та обліку у процесі фізичного виховання

Суть контролю та обліку. Основні документи контролю, обліку і звітності.

Студенти повинні: *знати* суть контролю й обліку в процесі фізичного виховання.

Тема 4.3. Управління процесом фізичного виховання

Передумови до управління. Структура управління фізичним вихованням. Моделювання, прогнозування та контроль в управлінні фізичним вихованням.

Студенти повинні: *знати*, що розуміється під «управлінням» у процесі фізичного виховання; особливості системи «вчитель-учень», «тренер-спортсмен»; умови управління у фізичному вихованні; що розуміється під «моделюванням» та які можливості його застосування у фізичному вихованні; характеристику прогнозування як складового елемента управління; етапи і методи прогнозування; значення контролю в управлінні фізичним вихованням.

РОЗДІЛ V. ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Тема 5.1. Рухова активність та здоров'я дітей і підлітків

Соціальні та особистісні потреби школярів у руховій активності. Біологічна потреба організму у руховій активності. Норми рухової активності дітей і підлітків

Студенти повинні: *знати* які фактори впливають на рівень рухової активності дітей, підлітків та юнаків, що спонукає школярів займатися фізичною культурою і спортом; що таке кінезифілія, гіподинамія та

гіперкінезія; як визначаються норми добової та тижневої активності для дітей різного віку.

Тема 5.2. Вікова періодизація дітей

Схема вікової періодизації життєвого циклу людини. Вікові періоди з урахуванням сукупності анатомо-фізіологічних особливостей організму та умов життя, виховання і навчання.

Студенти повинні: *знати* основні вікові періоди розвитку людини до досягнення зрілого віку.

Тема 5.3. Зміст і методика фізкультурно-оздоровчих занять з дітьми передшкільного віку

Розвиток. Поведінка. Раціональний режим дня. Основні форми фізичного виховання. Лікарсько-педагогічний контроль.

Студенти повинні: *знати*, яке значення має режим дня для здоров'я і фізичного розвитку дітей дошкільного віку; форми занять; мету і значення лікарсько-педагогічного контролю на заняттях із дошкільниками.

Тема 5.4. Мета, завдання і спрямованість фізичного виховання дітей шкільного віку

Соціально-педагогічне значення фізичної культури дітей шкільного віку. Мета, завдання фізичної культури в школі.

Студенти повинні: *знати*, соціально-педагогічне значення спрямованого використання засобів фізичної культури у шкільному віці; мету фізичного виховання у шкільні роки.

Тема 5.5. Зміст і методика фізкультурно-оздоровчих занять із дітьми шкільного віку

Форми занять у системі фізичного виховання. Урок фізичної культури. Вимоги до сучасного уроку фізичної культури.

Студенти повинні: *знати* фактори, що визначають специфіку уроків фізичної культури в школі; основну спрямованість фізичного виховання в школі; особливості методики фізичного виховання учнів молодшого, середнього, старшого шкільного віку.

Тема 5.6. Підготовка педагога до уроку

Етапи підготовки: попередній, безпосередній. Складання плану-конспекту уроку. Попередження травматизму. Контроль діяльності і стану здоров'я учнів.

Студенти повинні: **знати** процес підготовки педагога до уроку; що таке «моторна» і «загальна щільність» уроку; документи планування навчальної роботи з фізичного виховання у загальноосвітній школі; види контролю, що використовуються на уроках фізичної культури.

Тема 5.7. Критерії диференціації школярів за рівнем здоров'я у процесі фізичного виховання

Диференційоване фізичне виховання у школі. Рівні здоров'я. Основна група, підготовча, спеціальні медичні групи.

Студенти повинні: **знати** причини, мету і завдання диференційованого підходу у фізичному вихованні; характеристику загальній, підготовчій і спеціальній медичних груп.

Тема 5.8. Завдання, принципи і засоби фізичного виховання дітей з ослабленим здоров'ям

Завдання фізичного виховання ослаблених дітей у школі. Реалізація принципів фізичного виховання. Особливості засобів фізичного виховання ослаблених дітей. Розподіл фізичних вправ і їх вплив на організм.

Студенти повинні: **знати** завдання фізичного виховання ослаблених дітей; особливості засобів фізичного виховання ослаблених дітей і механізми їх оздоровчої дії.

Тема 5.9. Особливості методики занять зі спеціальними медичними групами

Підготовчий і основний період заняття у СМГ. Загальні правила розвитку окремих рухових якостей при відхиленнях у стані здоров'я дітей і підлітків. Дозування фізичного навантаження. Лікарсько-педагогічний контроль. Профілактика травматизму.

Студенти повинні: **знати** особливості фізичного навантаження у фізичному вихованні ослаблених дітей; особливості методики фізкультурно-оздоровчих занять у спеціальній медичній групі.

Тема 5.10. Особливості методики фізичного виховання школярів, які часто хворіють на гострі респіраторні захворювання та при функціональних порушеннях дихальної системи

ГРЗ; ГРВІ; - причини виникнення і дії на організм. Оздоровчий і тренувальний ефект фізичних вправ. Обсяг та інтенсивність навантаження. Причини захворювань дихальних шляхів. Завдання дихальної гімнастики.

Студенти повинні: *знати* суть і особливості методик фізкультурно-оздоровчих занять при функціональних порушеннях дихальної системи.

Тема 5.11. Особливості методики фізичного виховання школярів при функціональних порушеннях серцево-судинної системи

Основні захворювання серцево-судинної системи. Методи досягнення розвиваючих ефектів на діяльність серцево-судинної системи.

Студенти повинні: *знати* суть і особливості методик фізкультурно-оздоровчих занять при функціональних порушеннях серцево-судинної системи.

Тема 5.12. Профілактика порушень постави, плоскостопості, маси тіла

Види порушень постави. Корекція постави. Ступені плоскостопості. Завдання профілактики плоскостопості. Засоби нормалізації процесів обміну речовин.

Студенти повинні: *знати* суть і особливості методик фізкультурно-оздоровчих занять при дефектах постави, скривленні хребта, плоскостопості, обміну речовин.

Тема 5.13. Профілактика порушень зору

Вади зору. Засоби первинної профілактики порушень зору. Гімнастика для очей.

Студенти повинні: *знати* суть і особливості методик фізкультурно-оздоровчих занять при порушеннях зору.

Тема 5.14. Особливості методики фізичного виховання школярів при функціональних порушеннях нервової системи

Функціональні порушення нервової системи. Засоби фізичного виховання при порушеннях нервової системи. Особливості методик занять з дітьми, які мають функціональні порушення нервової системи.

Студенти повинні: *знати* суть і особливості методик фізкультурно-оздоровчих занять при функціональних порушеннях нервової системи.

РОЗДІЛ VI. ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ ТА ДОРΟΣЛОГО НАСЕЛЕННЯ

Тема 6.1. Значення, мета і завдання фізичного виховання студентів

Фізичне виховання студентів – складова частина вищої освіти. Мета і завдання фізичного виховання студентів. Студентський спорт.

Студенти повинні: *знати* сутність структури фізичної культури студентів.

Тема 6.2. Структура і особливості змісту діючої базової програми з фізичного виховання

Базова програма з фізичного виховання для вищих навчальних закладів I-II, III-IV рівнів акредитації. Теоретичні і практичні розділи програми. Структура та обсяг навчальних занять. Система оцінки знань, умінь і навичок студентів з дисципліни «Фізичне виховання».

Студенти повинні: *знати* взаємозв'язок базової фізкультурної освіти та регіональних навчальних програм з фізичного виховання; основний зміст базової навчальної програми з фізичного виховання; основні напрями діяльності студентських спортивно-оздоровчих центрів; специфічні особливості роботи викладача кафедри фізичного виховання.

Тема 6.3. Вікові особливості різних періодів життя дорослої людини

Вікова класифікація дорослих людей. Фактори, що впливають на здоров'я дорослих людей. Дія рухової активності на здоров'я. Норма рухової активності. Шкідливі звички та здоров'я.

Студенти повинні: *знати* вікові особливості різних періодів життя дорослої людини; фактори, що впливають на здоров'я людей; вплив рухової активності на здоров'я.

Тема 6.4. Зміст різних видів фізкультурно-оздоровчих занять

Особливості рекреативно-оздоровчих форм занять. Профілактико-оздоровчі заняття. Кондиційне тренування.

Студенти повинні: *знати* різні види фізкультурно-оздоровчих занять; структуру кондиційного тренування.

Тема 6.5. Методика фізкультурно-оздоровчих занять та загартування

Навантаження. Механізм дії дихальних вправ. Циклічні вправи аеробного спрямування. Плавання. Суглобова гімнастика. Контроль адекватності навантажень і ефективності занять. Методика загартування.

Студенти повинні: *знати* основні принципи побудови фізкультурно-оздоровчих занять; механізм дії дихальних вправ; засоби, форми і методику загартування.

Тема 6.6. Адаптивне фізичне виховання

Основні поняття адаптивного виховання. Засоби, принципи, методи та форми адаптивного виховання. Матеріально-технічне забезпечення. Викладач в адаптивному фізичному вихованні.

Студенти повинні: *знати* структуру системи фізичного виховання дітей із особливими потребами; зміст законодавчих основ адаптивного фізичного виховання в Україні; загальні і специфічні завдання адаптивного фізичного виховання; зміст спеціальних принципів; вимоги до викладача адаптивного фізичного виховання.

Тема 6.7. Сучасні фізкультурно-оздоровчі технології у фізичному вихованні

Класифікація, структура і зміст фітнес-програм. Створення нових фітнес-програм. Особливості професійної діяльності фахівців із оздоровчого фітнесу.

Студенти повинні: *знати* поняття: «фізкультурно-оздоровча технологія», «фітнес-програма»; класифікацію фітнес-програм; основні компоненти фітнес-програм; кваліфікаційні вимоги до фахівців із рекреації та оздоровчої фізичної культури.

Рекомендована література

Основна:

1. Волков Л.В. Теория и методика детского и юношеского спорта. - К.: Олимпийская литература, 2002 – 296 с.
2. Волков Н.И., Несен Э.Н., Осипенко А.А., Корсун С.Н. Биохимия мышечной деятельности. - К.: Олимпийская литература, 2000 – 504 с.
3. Герцик М.С., Вацеба О.М. Вступ до спеціальностей галузі. – Львів: Українські технології, 2002 – 232 с.
4. Круцевич Т.Ю. Теорія і методика фізичного виховання/ підручник/ - К.: Олімпійська література, 2008 – 391 с.
5. Круцевич Т.Ю., Воробьев М.И. Контроль в физическом воспитании детей, подростков и юношей. –К.: НУФВСУ, 2005 – 196 с.
6. Решетников Н.В., Кислицын Ю.Л. Физическая культура. – М.: Академия, 2001- 290 с.
7. Романенко В.А. Диагностика двигательных способностей. –Донецк: ДонНУ, 2005 – 290 с.
8. Стратегія реформування освіти в Україні. – К.: МОН України, 2003 – 296 с.
9. Теория и методика физической культуры / Под ред. Ю.Ф. Курамшина. – М.: Советский спорт, 2003 – 464 с.
- 10.Холодов Ж.К., Кузнецов В.С. Теория и методика физического воспитания и спорта. – М.: Академия, 2000 – 368 с.
- 11.Хоули Э.Т., Френкс Б.Д. Руководство инструктора оздоровительного фитнеса. – К.: Олимпийская литература, 2004 – 376 с.
- 12.Хоули Э.Т., Френкс Б.Д. Оздоровительный фитнес: пер. с англ. – К.: Олимпийская литература, 2000 – 368 с.
- 13.Цьось А.В. Фізичне виховання в календарній обрядовості українців. – Луцьк: Надстир'я, 2000 – 376 с.
- 14.Шиян Б.М. Теорія і методика фізичного виховання школярів. – Т. 1,2. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2002 – 252 с.
15. Шиян Б.М.. Папуша В.Г. Теорія фізичного виховання. – Тернопіль: Збруч, 2000 – 184 с.

Додаткова:

1. Алтер Дж. Наука о гибкости. – К.: Олимпийская литература, 2001 – 424 с. Биомеханика спорту / За ред.. А.М. Лапутіна. – К.: Олімпійська література, 2001 – 320 с.
2. Булич Є.Г., Мурахов І.В. Здоровье человека. – К.: Олимпийская литература, 2003 – 424 с.
3. Визитей Н.Н. Социология спорта. – К.: Олимпийская литература, 2005 – 248 с.
4. Вилмор Дж.Х., Костилл Д.Л. Физиология спорта: Пер. с англ. – К.: Олимпийская литература, 2001 – 504 с. Воль А. Спорт и качество жизни // Спорт и образ жизни. –М.: ФиС, 1979 –С. 22-35.
5. Воробйов М.І., Круцевич Т.Ю. Практика в системі фізкультурної освіти. - – К.: Олімпійська література, 2006 – 192 с.
6. Круцевич Т.Ю. Прогнозные модели гармоничности физического

развития подростков // Педагогіка, психологія та методико-біологічні проблеми фіз. виховання і спорту: Зб. наук. праць / За ред. С.С. Єрмакова. – Харків: ХХІІІ – 2000 - № 12. – С. 48-55.

7. Круцевич Т.Ю., Петровский В.В. Физическое воспитание как социальное явление // Наука в олимпийском спорте. – 2001. - № 3 – С. 3-15.
8. Круцевич Т.Ю. Модельно-целевые характеристики физического состояния в системе программирования физкультурно-оздоровительных занятий с подростками // Наука в олимпийском спорте. – 2002. - № 1 – С. 23-29.
9. Мохан Р., Глессон М., Гринхафф П.Л. Биохимия мышечной деятельности и физической тренировки. К.: Олимпийская литература, 2001 – 296 с.
10. Платонов В.Н. Система подготовки спортсменов в олимпийском спорте. Общая теория и её практические приложения. – К.: Олимпийская литература, 2004 – 808 с.